

Fórum

Jaká je budoucnost zahrádkářských kolonií?

Proměňme kolonie v parky plné stromů pro všechny

Představa zahrádkáře, jak nám ji zachoval reálný socialismus, již dávno nemusí platit. V době, kdy komunistická strana svým plánováním a rovnostářstvím způsobila, že jsme si byli rovni především v tom, že nemáme nic, ani možnost si koupit zeleninu a ovoce, se utvořil obraz zahrádkáře jako člověka, který pro oživení svého jídelníčku pěstuje rajčata, ředkvičky a papriky. Dnes si většinu zeleniny a ovoce můžeme bez problémů koupit v obchodě a ze zahrádkaření se stává záliba, někdy dokonce životní styl.

Už se zdaleka nepěstuje jen zelenina, ale předmětem zahrádkaření se stávají i okrasné rostliny, dřeviny, travník. Zahrádky slouží především k využití volného času zahrádkářů a jejich přátel. Samozřejmě je důležitá i jejich úloha při udržování zeleně, strom neslouží jen tomu, kdo sedí v jeho stínu, ale i tomu, kdo jej nevidí už jenom tím, že zachytává prachové částice, vypouští prostřednictvím svých listů do okolí vodu, dává prostor pro život ptactva a hmyzu.

Existence zahrádkářských kolonií, které vznikaly na různých místech města, je dnes

naprosto přirozeně vystavena tlaku okolí. Nejenom že jsou zde velké snahy developerů o získání jejich pozemků za účelem výstavby, ale i ostatní obyvatelé města chtějí trávit čas uprostřed zeleně, posedět s rodinou v parku, jen tak se procházet, což logicky, uprostřed zahrádkářské kolonie nemohou. Na to ODS, která je v současnosti poprvé sama ve vedení radnice osmé městské části, reagovala už svým programovým prohlášením, ve kterém se přihlásila ke svým volebním slibům. Vznikají a jsou opravovány desítky dětských hřišť, stavíme nová multifunkční sportoviště s umělým povrchem, která denně lákají k vyžití desítky obyvatel. Provádíme novou výsadbu, a ta slíbená tisícovka nových stromů splněná bude.

Životní prostředí patří k našim jasným prioritám. Touha zahrádkářů je pochopitelná, stejně tak i potřeba okolních obyvatel mít v docházkové vzdálenosti zelenou plochu. Dle mého názoru by se zahrádkářské kolonie měly, jsou-li uprostřed zastavěné plochy, proměnit v parky plné stromů. Žádná výstavba, ale stromy, lavičky, keře a travníky. Samozřejmě, bylo by dobré nabídnout zahrádkářům adekvátní pozemky, na kterých by mohli dál provozovat svou zálibu. Nebudu se dál pouštět do úvah nad vlastnictvím pozemků, na kterých zahrádkářské kolonie stojí, ale popřeji nám všem, aby tato místa nadále zůstala zelená a nebyla nahrazena výstavbou nových domů a chodníků.

Josef Nosek, starosta MČ Praha 8

Prodám zahrádku, značka levně!

Vážení spoluobčané, ve svém příspěvku nechci hovořit o historii a vzniku zahrádkářských kolonií v Praze. Nechci ani hovořit o „zlých“ developerech, kteří si brousí zuby na naše v potu tváře vyšlechtěné záhonky, aby je následně buldozery zplundrovali a využili k masové zástavbě. Dnes chci napsat o výhodách a nevýhodách vlastnictví těchto zahrádek a možných problémech, které vlastníky mohou potkat.

Jsem optimista a tak začnu výhodami, které zahrádky přinášejí. Tou stěžejní je bezesporu jejich snadná dostupnost městskou hromadnou dopravou. Není to však jen výhoda, jedná se o nutnost, protože bohatá úroda vyžaduje pravidelnou závlivu a soustavnou odbornou péči. Tím se dostáváme k další výhodě a tou je průběžný přísun kvalitní a čerstvé zeleniny. Nepočítejte s tím, že na zelenině a ovoci výrazně ušetříte. Nejspíš zjistíte po spočítání nákladů a výnosů, že ta „hypermarketová“ bude levnější, odměnou vám ale bude nesporně kvalitnější produkt. Další výhodou je i kontakt se sousedy a celou skupinou.

V posledních desetiletích se i mění prvotní,

tedy produkční funkce zahrádek. Plocha pozemku již nebývá do posledního místečka osázena plodinami, ale svoje místo si tu již našly pergoly, zahradní sezení, grily a bazény. Dnešní zahrádkář nechce jen hrbit záda, chce se i pobavit, relaxovat a malá vzdálenost od domova mu zvláště přes léto dovoluje využívat svou „haciendu“ k odpočinku i ve všední den po práci. Poslední a nezanedbatelnou výhodou je i fakt, že často za levné peníze získáte pronájem kvalitní plochy pro sebe-realizaci, oddech ale i rodinnou rekreaci. Tak toto jsou pozitiva, které nám zahrádky přinášejí.

Nejzávažnější nevýhodou je pak problematika vlastnictví. Vyhrály ty zahrádkářské kolonie, které dostaly možnost si svoje pozemky například od Pozemkového fondu odkoupit a staly se jejich vlastníky nebo podílovými spoluvlastníky. Další skupinou jsou kolonie s dlouhodobou nájemní

smlouvou, kde většinou nehrozí změna územního plánu a jiné využití pozemků není pro majitele výhodné. I zde mohou zahrádkáři celkem poklidně sázet ovocné stromy a těšit se na jejich úrodu. Toto je případ i nově se tvořících zahrádkářských kolonií, které zakládají většinou restituční vlastníci nezastavitelných pozemků. Nejhorší situace je pak u těch kolonií, které jsou v nájmu a leží v takzvaných rozvojových územích. Takovou je například „osada“ na Libeňském ostrově. Její konec oddálila jen ekonomická krize a její obyvatelé nemají šanci tento osud změnit. Doufám, že současný vlastník, kterým je magistrát, dá těmto lidem šanci a budou moci pokračovat jinde. Český lid zahrádkářský určitě nevymře a myslím, že v Praze a jejím okolí je stále dost pozemků vhodných k založení nových zahrádkářských kolonií.

Radim Zátoupek, zastupitel MČ Praha 8 za ČSSD

Veřejná prospěšnost zahrádkářské činnosti je zřejmá

V době, kdy ke čtenářům přichází říjnové číslo Osmičky, již bude nejspíše známo, jaký osud má v Poslanecké sněmovně projednávání tisku č. 791, kterým se navrhuje úplně nový zákon o zahrádkářské činnosti. Jeho potřeba je odůvodněna konstatováním, že se činnosti v zahrádkových osadách věnuje více než milion občanů.

Společenský význam zahrádkové činnosti je však leckdy podceňován a staven tak až na samý okraj společenského zájmu. Přitom tato činnost poskytuje zahrádkáři a jeho rodině pracovní aktivitu na čerstvém vzduchu, přispívá k upevnování zdraví a zvyšování tělesné a psychické kondice. Vedle toho však přináší i řadu dalších efektů – kultivuje vztah k přírodě a výchovu mládeže, má také výrazné ekologické aspekty. Zahrádky výrazně rozšiřují plochy zeleně a přispívají tím ke zlepšování životního prostředí hlavně ve městech – eliminují škodlivé vlivy, vznikající narůstajícím automobilovým provozem. Fungují jako klimatizační jednotky, které bez nároku na energii zvlhčují a ochlazují prostředí.

Zahrádkářskou činností se rozumí zájmová činnost provozovaná na zahrádce v zahrádkové osadě. Zahrnuje zejména pěstování ovocných

stromů, zeleniny a květin, zpracování plodů pro vlastní spotřebu a pěstování okrasných dřevin a rostlin. Veřejná prospěšnost zahrádkářské činnosti je tedy nasnadě.

Například svažitě území nad Vltavou je pro malé zahrádky přímo stvořené. Ale cenné a perspektivní jsou všechny zahrádkové osady, které jsou tak blízko bydliště, že na ně mladá maminka dojede s kočárkem. I ty by měly být zachovány a pevně ukotveny do územního plánu Prahy. O tom, že jde například v Čimicích o velmi atraktivní lokalitu, svědčí i spekulativní žaloby na určení vlastnictví, které byly vloženy do operátu katastru nemovitostí. Jsem proto rád, že podle návrhu novely zákona o zápisech do katastru již takové spekulativní poznámky nemají být na překážku změny vlastnických vztahů. Lidé, kteří se o pronajaté pozemky starají, potřebují totiž dlouhodobější jistotu – vždyť ovocný strom začne rodit až po několika letech.

Pokud by však přesto došlo k potřebě některé

zahrádkové osady rušit, pak považuji za samozřejmé, že těm zahrádkářům, kteří budou mít zájem ve své chvályhodné činnosti pokračovat, budou nabídnuty jiné vhodné a blízké lokality. Společnosti se to jistě vyplatí. Věřím, že zastupitelé takovou potřebu budou umět individuálně posoudit a vyřešit.

Práce na zahrádce je dnes spojována převážně jen s aktivitou starších lidí. Je třeba poctivě přiznat, že v minulosti sloužilo to, co na zahrádce vyrostlo, skutečně jako zpestření nabídky v obchodech. Dnes, kdy v supermarketu koupíte po celý rok zeleninu za zlomek ceny, kterou zaplatíte jen za sazeničky, tato funkce zahrádkářství zcela zanikla. Přesto jsem přesvědčen, že ředkvička nebo jahoda, kterou si mohou vnoučata utrhnout přímo ze záhonu, chutná víc, než pamlasky z cukrárny. Můžete mi to věřit, protože zahrádku v zahrádkové osadě Bažantnice v Hloubětíně máme již pětáctilet.

František Beneš, zastupitel MČ Praha 8 za KSČM

Zahrádky – zeleň, která obec nic nestojí

Řada zastupitelů se na zahrádkářské kolonie dívá kriticky. Zelení podporují snahy pražských zahrádkářů o zachování historických kolonií a jsou pro takové kroky, které zaručí jejich dlouhodobou existenci. Zároveň se budeme účastnit dialogu mezi politiky, úředníky a zahrádkáři, jehož cílem bude omezení negativních jevů, které se zahrádkářstvím v městě souvisejí.

Zahrádkářství není nějakou okrajovou zálibou. Český zahrádkářský svaz má přes 170 tisíc členů, obdobný celoevropský spolek sdružuje 3,5 milionu lidí. Už jen proto, že počet tuzemských zahrádkářů mnohonásobně převyšuje počty členů všech „velkých“ politických stran, měli by politici brát jejich názory vážně.

Pražským zahrádkářům se neříká snadno. Část kolonií stojí na pozemcích, které patří státu, městu či různým firmám. Musí bojovat o svou existenci se spekulanty, developery i politiky. Někdy jsou kolonie obviňované, že jsou pro své okolí nebezpečné, že se do nich stahují bezdomovci, že odpadky ze zahrádek znečišťují životní prostředí.

Když člověk poslouchá tuto kritiku, neubrání se otázce, proč právě zahrádky překážejí? Proč ve městě, kde každoročně zmizí hektary zeleně

a orné půdy pod novými bytovkami a hypermarkety, malé pozemky s úhledně zastřiženým trávnikem a trpaslíkem uprostřed záhonku tolik dráždí? Jsem přesvědčený, že snahy o vyklizení kolonií mají společného jmenovatele – vidinu vysokého zisku.

Zahrádkářské kolonie, pokud je řídí fungující samospráva, jsou prospěšné pro jejich členy i pro bezprostřední okolí. Když jejich vedení prosadí provozní řád kolonie, má schopnost jeho dodržování vynucovat a má odhodláni se rozloučit s nájemci pozemků, kteří se odmítají podřídit společnému režimu, pak jsou zahrádky dobrým sousedem. Jsou živoucím společenstvím osob, které spojuje láska k přírodě a touha trávit volný čas s lidmi podobného zaměření. Kdo někdy navštívil třeba kolonii na Libeňském ostrově, jistě rozumí, o čem mluvím.

Návrhem, který často zaznívá při likvidaci kolonií, je snaha vytvořit na jejich místě veřejný park. Tento na první pohled líbivý plán má nepřijemné ale. Provoz parku, který by byl financova-

ný z našich daní, je velmi drahý. O zahrádky se starají jejich nájemci, kteří navíc městu platí za pronajatou plochu. Jedná se tedy o zeleň, kterou obhospodařují jednotlivci, která však přináší užitek i lidem v jejich okolí.

Politici velkoměst ve vyspělých evropských zemích našli způsob, jak umožnit soužití zahrádkářů a moderní metropole. Naši zastupitelé a úředníci by se měli poučit na příkladu švédského Stockholmu, jak kolonie začlenit do systému městské zeleně.

Ideální „příležitost“ pro likvidaci zahrádek či naopak pro jejich záchranu je právě nyní. 15. října bude zveřejněn koncept nového územního plánu, který do budoucna určí využití každého pozemku na území města. Prosím všechny – nejen zahrádkáře – aby využili této unikátní příležitosti a do 15. prosince plán připomínkovali. Pokud budete potřebovat radu či pomoc, obraťte se, prosím, s důvěrou na členy Strany zelených.

Petr Vilgus,
zastupitel MČ Praha 8 za Stranu zelených